

Afdeling Neurologie

Ruimte-innemend proces in de hersenen

Een ruimte innemend proces (verder benoemd als RIP) bestaat uit een hoeveelheid abnormaal weefsel en/of vocht in de hersenen waarbij de verwachting is, dat dit groter zal worden. Voorbeelden hiervan zijn een gezwel (tumor), een cyste of een abces. Door dit RIP wordt druk op de hersenen uitgeoefend.

Bij een biopsie wordt weefsel of vocht weggenomen uit het RIP zodat dit in het laboratorium onderzocht kan worden. Dit wordt een pathologisch anatomisch (PA) onderzoek genoemd of ookwel weefselonderzoek. Een RIP kan goed- of kwaadaardig zijn. Uit het onderzoek van de patholoog anatoom of de microbioloog zal blijken wat in uw geval de aard van het weefsel is. Afhankelijk van deze uitslag zal een voorstel voor een behandeling worden gedaan (zie ook "uitslag weefselonderzoek").

Symptomen

De symptomen die optreden als gevolg van een RIP zijn sterk afhankelijk van het gebied in de hersenen waar deze is ontstaan. Dit kan variëren van vage klachten tot uitgebreide lichamelijke uitvalsverschijnselen.

De symptomen zijn grofweg in drie groepen te verdelen:

- Uitvalsverschijnselen

De hersenen zijn het centrum van waaruit het hele functioneren van ons lichaam wordt geregeld. Als een RIP het omringende hersenweefsel beschadigt of verdringt, kan dit weefsel plaatselijk minder goed functioneren. Het gevolg hiervan is dat de functie van dit hersengebied uitvalt en er dus uitvalsverschijnselen optreden. Afhankelijk van de plaats van het RIP in de hersenen kunnen er problemen ontstaan, zoals verlies van kracht in één of meer lichaamsdelen, slechter lopen, problemen met de taal (spreken of begrijpen), vergeetachtigheid, problemen met horen of zien. De plaats waar het RIP zich bevindt in de hersenen, bepaalt voor het grootste deel met welke klachten u te maken krijgt.

- Epilepsie

Een ander verschijnsel dat bij een RIP kan optreden is een 'toeval'. Toevallen worden ook aangeduid met de term 'epilepsie' of 'insult'. Epileptische aanvallen worden veroorzaakt door irritatie van de zenuwcellen in het hersenweefsel, waardoor deze een overmaat aan abnormale activiteit produceren, welke tot bewustzijnsdaling en 'trekkingen' aanleiding kunnen geven.

- Druktoename

Een derde groep van verschijnselen die bij een RIP kunnen optreden, ontstaan door een toename van de druk binnen de schedel. Binnen de schedel is er een beperkte ruimte voor de hersenen, hersenvocht (liquor) en bloed. Het volume van een RIP binnen de schedel kan toenemen door verschillende oorzaken:

- Groei van het RIP.
- Vochtophoping rond het RIP.
- Blokkade van de circulatie van het hersenvocht door het RIP.
- Een bloeding in of rond het RIP.

Omdat de schedelgrootte niet toe kan nemen geeft volumetoename in de schedel een drukverhoging binnen de schedel. De verschijnselen hierbij kunnen zijn: aanhoudende hoofdpijn, braken en sufheid.
Hoe kan men een weefsel wegnemen uit het RIP in de hersenen ?

Er zijn verschillende technieken om de biopsie uit te voeren. Afhankelijk van de gebruikte techniek wordt het hoofd tijdens de narcose vastgezet of juist niet. U hoort van uw neurochirurg welke techniek bij uw operatie gebruikt wordt. Indien nodig wordt er wat hoofdhaar weggeschoren, dit gebeurt altijd zo minimaal mogelijk. Tijdens de operatie maakt de neurochirurg een kleine snee in de hoofdhuid en vervolgens een klein gaatje in de schedel. Met een speciaal voor deze ingreep ontworpen naald worden via dit gaatje meestal meerdere weefselbiopten afgenomen of wordt het abnormale vocht (gedeeltelijk) verwijderd. Het weefsel of vocht wordt naar het laboratorium gestuurd voor onderzoek.

Waar wordt deze hersenoperatie verricht ?

In Zeeland zijn er geen mogelijkheden om zo'n operatie uit te voeren. We verwijzen u daarom in principe door naar het Erasmus MC te Rotterdam. Daar beoordelen ze u en uw scans in combinatie met de brief die door de neuroloog meegestuurd wordt. De neurochirurg maakt daar deel uit van het team neuro-oncologie van het Erasmus MC. Hierdoor is de nazorg gewaarborgd. Bij een enkele maal voorkomend tekort aan operatiecapaciteit in Rotterdam wordt er uitgeweken naar het Universitair Ziekenhuis Antwerpen.

Uitslag weefselonderzoek (PA-onderzoek)

Na de operatie stuurt de neurochirurg het verkregen weefsel naar de afdeling Pathologie en/of Microbiologie voor verder onderzoek. Aan de hand van de uitslag van dit onderzoek kan de behandelend arts met u bespreken wat de aard van het weefsel, de prognose en de eventueel noodzakelijke nabehandeling is. De uitslag van het weefselonderzoek duurt ongeveer een week. Zodra de uitslag bekend is, wordt een (telefonische) afspraak met u gemaakt. Het is verstandig dat bij dit gesprek uw partner of naaste familielid aanwezig is.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat neurologie van maandag tot en met vrijdag, tussen 08.30-17.00 uur op telefoonnummer 0118-425275 (Vlissingen) of 0113-234463 (Goes en Zierikzee). De secretaresse legt uw vraag dan voor aan de arts.